

Claudio Damiani

Pot do Fraterna*

Italijanski pesnik Claudio Damiani se je rodil v kraju San Giovanni Rotondo (Apulija) leta 1957, že od otroštva pa živi v Rimu, kjer poučuje italijanščino in zgodovino na neki tamkajšnji višji šoli. Objavljal je pet pesniških zbirk, in sicer: *Fraterno*, 1987; *Moj dom*, 1994 – zanj je prejel nagrado *Dario Bellezza*; *Rudnik*, 1997 – nagrada *Metauro*, nagrada *Carnet* – kot najlepšo knjigo leta; *Junaki*, 2000 – nagrada *Eugenio Montale*, nagrada *Frascati*, nagrada *Sibilla Aleramo* – in *Ob ognju*, 2006. Njegove pesmi so bile objavljene v različnih italijanskih in tujih antologijah. Uredil je štiri knjige: *Pomladanski zbornik. Umetnost in poezija*, 1992; *Horacij, Ars poetica*, s prispevki sodobnih avtorjev, 1995 in *Najlepše Trilussove pesmi*, 2000. Pesnik je bil eden od ustanoviteljev rimske literarne revije *Braci (Žerjavica)*, ki je izhajala štiri leta (1980–84). Tu ga predstavljamo z odlomki iz njegove pesnitve, napisane v značilnem neposrednem in prisrčnem slogu.

* Fraterno je jezerce med hribi Sabine.

»Cesta, ki se začenjaš in greš, kam greš?«
»Peljem tja do zapuščene hiše.«
»Potka, videl sem te danes zjutraj
in sem hodil po tebi, a ko sem te zagledal
vso obraslo z drevjem, sem zajokal,
zbal sem se, da te izgubim, saj včasih sem
te zgubljal, a kakšen mir si izžarevala,
koliko vedre in svetle spokojnosti,
in kot skrivnost si držala v svojih belih rokah
žerjavico večnega, nikoli ugaslega ognja.
Potka, pogledal sem te in videl, da nisi žalostna,
in da ti ni mar, če so te zapustili, ampak da vsa
radostna in vesela greš vedno naprej in nazaj,
vedno do svoje zapuščene hiše.
Tisto hišo imaš v svojih mislih in je ne pozabiš,
tudi če nihče več ne pride k tebi,
tudi če se te nihče več ne spominja.

Potka, tvoja misel je jasna, tvoja lepota je
nova, tvoja leta so brez konca in kraja,
bila si, še preden so te spočeli.
Tvoja milina me spominja na dekle,
ki si z rokami navija lase in si jih potegne gor.
Ti sestopaš in se vzpenjaš in nikoli ne počivaš,
a včasih, glej, kar na lepem zadremlejš: z zaprtimi
trepalnicami in rahlo priprtimi ustnicami,
na belih kamnih se odpočivaš in vse naokrog
je negibno, ptički znižajo svoje glasove,
drevesa obstanejo in onemijo;
ti dihaš potihoma in zlate sanje

prav počasi stopijo v tvoje misli, jih
razgibajo in napolnijo z novim upanjem.

*

Lepa si »– ji rečem – »zakaj si tako lepa?«
in grem naprej in bi jo rad ujel,
ona pa se vedno bolj cikcakasto vzpenja,
tako naglo dela svoje ovinke in se vedno
prikaže za ovinkom, ki se vzpenja.
»Ustavi se za hip, hočem te poljubiti!«
ona pa hiti s svojimi belimi nožicami,
s svojimi sinjimi gibi beži pred mano.
Potem pa se nenadoma zaustavi.
Pogleda me in reče: »Nisem dekle,
zakaj me hočeš ujeti in zakaj poljubiti? «
In glej, jaz se usedem, njene besede pridejo k meni
in jaz prebiram knjigo njene neskončne modrosti;
njene misli so poljubi na moja usta in obraz
in zven njenih besed je glasba, ki me spravlja v jok.

*

Ko bi tukaj sedel in me ne bi
trapile vse te neštete misli,
bi poletel med šelesteče evkaliptuse
svoje rojstne hiše.
Tam ptički pletejo svoja gnezda,
kako zelo si prizadevajo!
To je čas, ko se začenja pomlad, ali je morda

jesen in nebo je tako svetlomodro,
ptički se v malih krogih spreletavajo
in jaz se usedem pod tole drevo.
Prav boli me ob pogledu, kako je tu vse čisto.
Nočem videti bleščočih šip, še celih oknic
in ne bi hotel, da bi legel večer,
ne bi hotel slišati ropota mlekarskega
koleslja, ki se oglašča z daljne ceste.
Ko pa bi prišel večer,
bi želel, da bi se takoj znočilo,
rad bi na nebu uzrl lesketajoče se zvezde,
rad bi čul, kako diha drevje ob mojem domu,
rad bi slišal, da moj dom
ni žalosten, marveč vesel.

*

»Ne reci, da je moj dom žalosten,
ne reci, da je moj dom osamljen.«
Odšel sem in se vanj nisem več
vrnil in zato je ostal zapuščen.
Najprej se je pogreznila streha,
nato so se začeli podirati tudi zidovi,
rdeče ploščice pri stopnišni ograji
so odnesli stran, zmaknili so
tudi kamne stopnic na dvorišču.
Prišli so vojaki
in iz njega naredili malo trdnjavo,
jo obdali z žico, iz nje tudi streljali,
vse to je moral pretrpeti moj dom.
Vendar drevesa okoli njega so rasla,
mladi lističi so v tišini šelesteli,
sence listja so božale zidove.
Vsako jutro zora, vsak večer sončni zahod,
na dvorišču je dehtel kovačnik,
rože so še vedno cvetele.
Streha se je počasi sesula, a vsenaokrog
koliko stvari, koliko skrivnostnega vrvenja,
ki ga ni nihče videl in nihče ni vedel zanj,
je moj dom osrečevalo in ga polnilo z življenjem.

*

Mali Fraterno je zdaj sam; tema je,
tihi veter ga lahko preletava,
slišati je zvoke in glasove,
ječanje drevesnih vej:
noč ga je ovila v svoj črni plašč,
on pa je sam in se boji!
Morda pa ga le ni tako strah,
saj so nenehno ob njem mali topoli,

on sliši šepet njihovih krošenj,
in tiho se mu približata kakšen konj
in krava, da bi pila njegovo vodo.
Vsako noč je sam, a dejansko ni sam nikoli.
Saj ga noč gleda s svojimi zvezdami,
zazira se vanj, vsa prevzeta od njegove lepote

...

*

Zdaj jezerce spi,
noč je in globoka tišina,
nedavno je zapihal veter,
hladno je tam gori visoko med hribi.
A mali Fraterno dremlje, ne zebe ga;
kako je zgubljen med hribovjem, kako je sam!
Tam gori leži, vase pogreznjen, in spi,
zvit v klobčič kot mucka.
Le kdo mu more storiti kaj hudega?
Ga lahko poškoduje volk,
ki pride tudi sam pit njegovo vodo
in se potem, ko se je napil, zlekne na breg
in njegove oči, obrnjene navzgor, sijajo med
trstičjem? Tudi mladiči volkulje pridejo pit
in se nato usedejo ob materi.
Njihove oči žarijo,
z dvignjenimi gobčki strmijo v daljne zvezde,
ki se svetlikajo v črni noči.

*

Ne zbudite spečega jezera,
topoli, z lističi na vejah,
veter, ne pihaj tako močno,
mraz, ne bodi tako strupen,
saj vidiš, da nima odej!
Oblaki, zadržite vodo,
ko potujete nad njim.
Zvezde, kar lesketajte se,
glejte ga, ampak ga ne zbudite,
sam je in nima nikogar,
samo krave, ki tu in tam pridejo pit,
samo topole, ki neprestano šelestijo,
samo tihe ribe,
samo počasne oblake,
samo mojo ljubo, ki ga ima v mislih
kot v zibki, in ga ne pozabi.

Poslovenila Jolka Milič